

3. Gaspar, V., L. Jaramillo and P. Wingender. 2016. Tax Capacity and Growth: Is there a Tipping Point? IMF Working Paper 16/234, International Monetary Fund, Washington DC.

4. Tax Policy and Inclusive Growth. International Monetary Fund Working Paper, 2020. 39 p.

Новіченко Людмила Степанівна,
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування,
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

РАЦІОНАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ І МОДЕЛІ АНАЛІТИЧНОГО ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ

Поглиблення співпраці в різних напрямках діяльності між суб'єктами господарювання, розширення переліку та формування нових об'єктів бухгалтерського обліку, зміна організації бухгалтерського обліку в частині забезпечення гнучкості та адаптації методології бухгалтерського обліку до змін в економічному середовищі, актуалізує розвиток рахунків як елементу методу. Рахунки та подвійний запис є важливими елементами методу бухгалтерського обліку, використання яких забезпечує накопичення та відображення інформації про стан майна та джерел його утворення на відповідну звітну дату. Взаємозв'язок між синтетичними та аналітичними рахунками забезпечує реалізацію контрольної функції системою бухгалтерського обліку, що в подальшому сприяє ухваленню якісних та дієвих управлінських рішень.

Широке використання інтегрованих комп'ютерних програм для ведення бухгалтерського обліку, потреба формування розширеного інформаційного базису з урахуванням різних запитів користувачів зумовлює потребу у пошуку раціональних підходів до організації аналітичного обліку на підприємстві. Модель аналітичного обліку є способом відображення господарських операцій відповідно до затверджених на підприємстві правил формування інформаційних потоків, відтворення принципів внутрішньої організації та функціонування системи інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень, порядку його інтерпретації при складанні звітності суб'єкта господарювання, а також цілей аналізу та контролю.

Важлива роль аналітичного обліку в систематизації та інтерпретації облікових даних зумовлює використання в практичній діяльності різних моделей аналітичного обліку. «Аналітичність фінансового обліку забезпечується використанням моделей поопераційної класифікації, паралельних рахунків і ієрархічної деталізації, а також систематизацією облікової інформації у вигляді облікових фраз (стандартизованих проводок) або записів у тій чи іншій системі бухгалтерських рахунків» [2, с. 371].

Основним завданням формування та використання різних моделей аналітичного обліку забезпечує усестороннє та детальне відображення інформації про стан діяльності підприємства, окремі господарські операції через призму запитів управлінського персоналу та показників, формування яких здійснюється з урахуванням вимог облікової політики підприємства. Чим ефективніше побудована модель аналітичного обліку на підприємстві, тим оперативнішими та релевантними є системи економічного аналізу та внутрішнього контролю на підприємстві.

«Найпоширенішою класифікацією моделей аналітичного обліку є: однорівнева модель аналітичного обліку; багаторівнева модель ієрархічної деталізації; класифікаційна модель; модель паралельних рахунків; функціональна модель розподілу обліку; параметрична модель; змішані моделі інтегрованих систем» [1, с. 111]. Найчастіше підприємствами використовується проста або ієрархічна модель побудови аналітичного обліку. Використання простої моделі аналітичного обліку є доцільним для малих підприємств, оскільки її побудова передбачає використання одного типу аналітики без детального виокремлення розгалужених рівнів. Ієрархічна модель аналітичного обліку використовується багатьма суб'єктами господарювання, що зумовлено відсутністю обмежень в кількості рівнів аналітики та деталізації даних, які відобразатимуться на аналітичних рахунках.

Використання моделі паралельних рахунків, яка передбачає використання декількох планів рахунків в умовах використання міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності є недоцільним. В даному випадку доцільніше застосовувати змішану модель аналітичного обліку, яка базується на поєднанні різних груп моделей.

Функціональна модель аналітичного обліку базується на відокремленому застосуванні синтетичних рахунків та аналітичних рахунків за структурними підрозділами підприємства залежно від функціонального спрямування їх діяльності. В даному випадку поглиблення та розширення ієрархії аналітичних рахунків здійснюється структурними підрозділами, які використовують той чи інших рівень аналітичних рахунків.

Модель паралельного аналітичного обліку передбачає, що до кожного синтетичного рахунку може відкриватися та порівнюватися декілька паралельних аналітичних рахунків. Застосування моделі поопераційної класифікації передбачає, що кореспондуючим рахункам розширеного бухгалтерського проведення відповідає єдиний набір аналітичних рахунків, який втілюється у класифікаційних полях записів.

У контексті розвитку глобалізаційних процесів в економіці країни та європейської інтеграції перспективною моделлю аналітичного обліку є інтегрована. Інтегрована модель аналітичного обліку передбачає накопичення, систематизацію та об'єднання фінансової та нефінансової інформації про об'єкти бухгалтерського обліку у єдиний інформаційний простір, який забезпечуватиме передумови та інформаційний базис для формування інтегрованої звітності підприємства. Використання інтегрованої моделі аналітичного обліку забезпечує синтез переваг існуючих моделей аналітичного обліку та отримання аналітичних даних про зовнішнє середовище, в якому функціонує підприємство. Впровадження в практику суб'єктів господарювання інтегрованої моделі аналітичного обліку сприятиме задоволенню зростаючих потреб. у релевантній інформації для ухвалення дієвих економічних рішень.

Рациональна організація аналітичного обліку втілюється в розробці науково обґрунтованих змін в системі інформаційного забезпечення системи управління підприємством на основі синтезу фінансових та нефінансових показників, досягнень науки та накопиченого досвіду в сфері бухгалтерського обліку, тим самим сприяючи підвищенню якості та релевантності інформаційного забезпечення системи управління підприємством. Використання в практичній діяльності запропонованої інтеграційної моделі аналітичного обліку дозволить удосконалити методичні засади облікового відображення майна підприємства та джерел його утворення, посилюючи інформаційну, контрольну та аналітичну функції облікової системи підприємства.

Список використаних джерел

1. Матюха М. М. Оптимізація управлінського обліку в умовах інформаційного розвитку підприємства Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту в Україні: теорія, методологія, організація: збірник тез доповідей учасників XIII-ої міжнародної наукової конференції. К. : 2015. С. 111–114.

2. Реслер М. Методи забезпечення аналітичних можливостей обліку. *Економічний аналіз*. 2008. Вип. 2 (18). С. 369-371.